

PleinschoolHelder.

Pleinschool Helder: een school met expertise op het gebied van leerlingenbegeleiding en zorg

“Toen ik mijn kind aanmeldde voor Pleinschool Helder en een kennismakingsgesprek had, verraste het me, dat ze het dossier zo goed hadden gelezen. Ze weten waar ze het over hebben en wie mijn kind is”. “We voelen ons geen partner, maar een team. Dat klinkt beter. De school en de ouders zijn een team rondom het kind. We hebben er allemaal belang bij dat we goed met elkaar samenwerken”, aldus ouders van Pleinschool Helder.

De school is een 'gewone' school voor HAVO en VWO, met leerlingen die allemaal een autisme spectrum stoornis (ASS) hebben en die geïndiceerd zijn voor cluster4 onderwijs. Het is een 'leerschool' die leerlingen 'klaarstoomt' voor regulier voortgezet onderwijs of ander vervolgonderwijs.

Vernieuwende elementen

1. De mentor is de spil in de leerlingenzorg. Op zich is dat geen vernieuwend element, maar wel de wijze waarop de mentor op Pleinschool Helder zijn taak uit kan oefenen. Naast de taak van de dagelijkse leerlingbegeleiding, slaat de mentor de brug naar andere collega's en worden de contacten met de ouders onderhouden. De klassen zijn klein (in iedere klas zitten 14 leerlingen) en de meeste klassen hebben twee mentoren.

Intensief contact tussen ouders en mentor

Vol passie vertellen twee mentoren over hun kijk op de relatie met ouders. “Ik probeer altijd in communicatie te blijven met ouders. Niet in de zin van wij weten het beter. Ouders hebben meer kennis van het kind thuis. Kinderen zijn thuis soms ook anders dan op school.”
 “Wij vinden het contact met ouders heel erg belangrijk. Kinderen met autisme nemen situaties soms anders op, verwerken het anders. We doen er alles aan om miscommunicatie te voorkomen. Daar zijn we allemaal alert op. We willen stress wegnemen en voorspelbaar zijn. Daarbij is het belangrijk om samen met ouders op één lijn te zitten. We vertellen aan leerlingen én aan ouders hetzelfde verhaal. We maken de cirkel rond, om het kind heen. En omgekeerd informeren ouders ons ook. Soms gaat het om heel kleine dingen, bijvoorbeeld dat een leerling problemen had tijdens het opstaan en dat hij dus iets later komt. Wij kunnen de leerling dan opvangen. Het zijn van die kleine dingen die het allemaal makkelijker maken.”

De ouders bevestigen dit. “We hebben rechtstreeks contact met de mentor. Als er dingen zijn waar je je zorgen over maakt, dan kan je altijd wel terecht. En omgekeerd is dat ook zo. De mentor signaleert ook. Als er wat gebeurd is op school, word je op de hoogte gebracht: ‘Dit is er gebeurd en zo hebben we het opgelost’, zodat je er thuis verder mee kunt. Er is nauw contact. Ik vind het heel erg prettig dat je direct geïnformeerd wordt. Je kunt het dan ook bespreken met je kind als het net gebeurd is. Je kunt je kind ook opvangen. Het mailtje is al binnen voordat je kind thuis is.”

2. Alle leerlingen hebben een handelingsplan. De leerlingen worden zowel individueel als groepsgewijs dagelijks door de mentor en de vakdocenten geobserveerd op didactisch en

pedagogisch gebied. Aan de hand van deze observaties en van dossiergegevens wordt, in overleg met de orthopedagoog en de coördinator, per leerling een handelingsplan gemaakt.

Inpraak in het handelingsplan

“Een handelingsplan is een verplichting. Het zou goed zijn als dit voor alle kinderen gebeurt, ook op de reguliere school. Ieder kind heeft een ‘gebruiksaanwijzing’. Het gaat niet alleen over onderwijsdoelen, maar ook over persoonlijke ontwikkelingsdoelen. Het is fijn om als ouder en school de doelen samen op te stellen, de sterke en de zwakke punten te benoemen en vast te leggen en er samen aan te werken,” aldus een vader.

Een mentor: “Wij als mentoren schrijven dit plan, aan de hand van het intakegesprek, het dossier en onze observaties; de ouders vullen daarna aan, controleren en accorderen. We gaan, als het nodig is, met elkaar in gesprek totdat iedereen tevreden is. Een handelingsplan groeit. Zijn de doelen behaald, dan kijk je naar andere doelen. Dan stel je het bij.”

Ouder: “In principe maakt de school het handelingsplan. Als je vindt dat er dingen missen of aangevuld moeten worden, dan kan je dat aangeven. Dan wordt het herzien. Ik denk dat het wel terecht is dat de school het handelingsplan maakt. De school moet met je kind werken. Het is wel handig als de school dezelfde insteek heeft als de ouders thuis. Maar je mag ook input geven als ouders, en als ouders kan je mee sturen.”

3. Alle mentoren en docenten registreren alle gebeurtenissen in een persoonlijk logboek over de leerling. Of het huiswerk op orde is, of hij of zij op tijd is, of de spullen in orde zijn. Iedereen is op de hoogte en weet wat er speelt. De opvallende zaken worden snel besproken in het mentorenoverleg. Ook de mail en de andere communicatie met ouders wordt in het logboek vermeld. Het logboek wordt gebruikt bij de bijstelling en de evaluatie van het handelingsplan.
4. Er is een resonansgroep van ouders. Per klas is er een oudervertegenwoordiger die hierin participeert. De resonansgroep volgt de ontwikkelingen op school, houdt contact met de schoolleiding en ondersteunt de school bij het organiseren van verschillende activiteiten. De resonansgroep komt vier keer per jaar bij elkaar.

En waarover spreekt de resonansgroep?

“We spreken over van alles. Bijvoorbeeld over het managementinformatiesysteem Magister, dat is nu net ingevoerd. Waar lopen we tegenaan? Of het gebruik van de competentielijst: wat wordt er nu mee gedaan? Informatieavonden, doen we die wel of niet? Het gaat over zaken waar ouders of leerlingen tegenaan lopen, of die de coördinator inbrengt omdat ze graag onze mening wil horen,” aldus de ouders van de resonansgroep.

Tips en tops

- a. Maak een onderscheid tussen formeel en informeel contact.
Er is een beperkt aantal formele, vaste contactmomenten met school. Aan het begin van het schooljaar wordt door de mentor een kennismakingsavond georganiseerd. Verder wordt elke periode afgesloten met een rapport, dat aan de ouders wordt overhandigd en besproken. Voor ouders van leerlingen uit de derde klas wordt een aparte ouderavond georganiseerd over profielkeuze en eventuele uitstroom naar het regulier onderwijs. Voor de ouders van leerlingen waarvoor in dat jaar een herindicatie moet worden aangevraagd, organiseert de schoolleiding een informatieronde aansluitend aan de kennismakingsavond.

Behoeft e aan informeel contact

De resonansgroep organiseert jaarlijks een thema-avond voor ouders. Ze helpt ook bij de feestelijke jaarafsluiting na het uitdelen van het laatste rapport. Tot vorig jaar organiseerde zij ook een informatieavond, maar de belangstelling daarvoor liep terug. Naast de kennismakingsavond aan het begin van het jaar komen ouders elkaar niet of nauwelijks meer tegen. Sommige ouders hebben aangegeven dat ze behoefte hebben aan meer informeel contact. "Het zou fijn zijn om ouders en medeklasgenoten een keer te ontmoeten. We wonen zo verspreid. Je ziet een paar leerlingen thuis, maar de rest zie je niet."

Doordat het contact met de school via de mentor verloopt, hebben de ouders ook weinig contact met de docenten. Dat wordt door de ouders van de resonansgroep wel een beetje als een gemis ervaren. "Jammer dat we geen informeel contact hebben met de leraren. Mijn kind heeft les van docenten waarvan ik nog niet eens weet hoe ze eruit zien. Dat scheelt in je belevingswereld. Ik heb vorig jaar een akkefietje gehad. Toen ik uiteindelijk met de docent zelf sprak, begrepen we elkaars situatie en kwamen we snel tot een oplossing."

"Als je informele contacten hebt, dan gaat het makkelijker," vult een andere ouder aan. "We denken dat ouders behoefte hebben aan informele contacten, maar we weten het niet. Dat gaan we onderzoeken."

- b. Kijk naar de organisatie van extra activiteiten.

De school organiseert extra activiteiten die allemaal geroosterd zijn binnen het lesprogramma. Pleinschool Helder organiseert geen feestjes. Er is alleen een afscheidsfeest van de leerlingen uit de examenklas.

- c. Bevorder contact tussen docenten.

De docenten zijn elke dag allemaal van 08.00 tot 16.30 uur aanwezig op school. Hierdoor is het contact tussen docenten onderling, maar ook het contact met ouders makkelijker te leggen. Iedereen weet elkaar te vinden en te bereiken.

- d. Werk met een leerlingenraad.

Pleinschool Helder heeft een leerlingenraad. Van elke klas heeft een vertegenwoordiger hierin zitting. Op deze wijze kunnen leerlingen meepraten over het beleid van de school.

Kenmerken

- Pleinschool Helder (www.pleinschoolhelder.info) maakt onderdeel uit van Scholengroep Het Plein, waarbinnen een vijftal vestigingen in Eindhoven met elkaar samenwerken. De school is een afdeling van het Sint-Joriscollege.
- De school is in augustus 2006 gestart met 9 leerlingen. Inmiddels telt de school 108 leerlingen en 30 personeelsleden.
- Alle leerlingen hebben een vorm van autisme en/of AD(H)D. Sommigen hebben daarnaast dyslexie of een andere problematiek waardoor het functioneren op een volledig reguliere vo-school (nog) niet mogelijk is.
- Leerlingen van Pleinschool Helder moeten voldoen aan de reguliere eisen voor HAVO of VWO. Er worden geen concessies gedaan aan de leerstof.
- Pleinschool Helder is een tussenvoorziening: leerlingen stromen in en uit. De meeste leerlingen stromen tussentijds uit naar regulier onderwijs. Driekwart van de brugklassers is afkomstig uit het reguliere basisonderwijs.
- De leerlingen komen voornamelijk uit de regio's Eindhoven en Helmond. Zo'n 20% komt uit verder gelegen gebieden.

Visie, beleid en praktijk

Pleinschool Helder gaat uit van een positieve pedagogische benadering. Ze wil de leerlingen ondersteunen in de omgang met hun beperkingen en mogelijkheden. De nadruk ligt op wat ze wél kunnen. De TEACCH-methodiek vormt de basis van het onderwijsconcept.

Treatment and Education of Autistic and related Communication handicapped Children (TEACCH)

'Behandeling en opvoeding van kinderen met autisme en verwante stoornissen' heeft als belangrijkste doel om autistische kinderen te helpen zich te ontwikkelen tot volwassenen met een maximale autonomie.

Uitgangspunten van TEACCH zijn onder andere:

- een positieve pedagogische benadering;
- aanpassing van de omgeving in termen van duidelijkheid in personen, tijd en ruimte;
- aanleren van functionele vaardigheden gericht op het maximaliseren van de zelfstandigheid;
- samenwerken met ouders en hulpverleners;
- individualiseren;
- beschermde integratie van de leerlingen bij uitstroom naar regulier onderwijs of hoger onderwijs.

"Wij vinden dat, als het enigszins kan, je mee moet doen met de rest van de wereld," vertelt de coördinator. "Wij hebben hoge verwachtingen van de leerlingen en daar willen ze graag aan voldoen. Leerlingen hoeven zich op Pleinschool Helder in eerste instantie alleen maar druk te maken over het leren. Als ze dat kunnen, is er zelfvertrouwen en ruimte voor een volgende stap. We leren de leerlingen compensatiestrategieën voor hun ASS-beperkingen, we helpen ze naar zelfstandigheid en naar acceptatie van hun problematiek. We vragen ons constant af: Wat heb je nodig in de 'gewone' wereld? Wat is daar voor nodig? Jij moet je aanpassen, want de wereld past zich niet aan jou aan."

Respect voor anderen staat voorop. Belangrijk zijn verder het bieden van structuur en duidelijkheid. Minstens zo belangrijk is het direct, eerlijk en helder communiceren met alle partijen, niet op de laatste plaats de ouders. Deze zijn dan ook nauw betrokken bij het begeleiden van de jongeren.

Begeleiding op maat

Elke schooldag begint met een dagstart van 10 minuten in het stamlokaal, met de eigen mentor. In het eerste jaar wordt vier keer per week de dag afgesloten met een lesuur levensoriëntatie bij de eigen mentor. In het tweede jaar is er nog sprake van twee uur huiswerkbegeleiding en één uur mentorles. In het derde jaar wordt dit afgebouwd naar één huiswerkuur en één mentoruur per week.

'Vastpakken en loslaten'

"Omdat we streven naar volledige participatie binnen het regulier voortgezet onderwijs, neemt de begeleiding elk jaar af. We laten steeds een beetje méér los. Leerlingen krijgen steeds meer verantwoordelijkheid voor hun eigen leerproces en functioneren. Als blijkt dat het voor een leerling nog te vroeg is om die verantwoordelijkheid te nemen, pakken we hem weer even vast en proberen hem op het goede spoor te zetten. Dit 'vastpakken en loslaten' is onderdeel van onze filosofie", aldus de coördinator van de school.

Een mentor: "We zijn een unieke school; dit concept komt nauwelijks voor. We staan met z'n allen voor de kinderen. Het vak is ondergeschikt. Een leerling kan iets mis doen. Je pakt hem op, zet 'm weer op de rails en gaat samen weer verder. Een kind heeft hier meer kansen om te slagen voor zijn toekomst."

“Met de mentoren en docenten in de onderbouw hebben we één keer in de twee weken een overleg.”, zegt een leerling. “Dat betekent dat alle lesgevende docenten van jouw klas bij elkaar zitten. De gang van zaken en de leerlingen worden besproken. Dat gaat ook over positieve dingen, bijvoorbeeld dat er iemand klassenvertegenwoordiger is geworden.”

De leerlingen volgen alle weken 33 lessen. Bij uitval van docenten wordt voor elke les vervanging georganiseerd. Hierdoor is er geen sprake van lesuitval. Vergaderingen, bijeenkomsten en scholing van docenten worden zoveel mogelijk gepland buiten de geplande lestijden.

Meer zicht op de ontwikkeling van wat leerlingen kunnen

Pleinschool Helder werkt met competentielijsten voor de leerlingen, die twee keer per jaar worden ingevuld. Hierdoor worden zowel positieve als negatieve ontwikkelingen zichtbaar. De uitkomst van de competentielijsten wordt meegenomen in het handelingsplan.

Meedenken over het eigen ontwikkelingsproces – rol van leerlingen en ouders

Mentor: “Nu vullen de mentoren en docenten de competentielijsten in. We hebben de wens dat er voor het invullen van de competentielijsten meer input komt van de ouders. Ook de leerlingen zouden zelf lijsten in kunnen vullen. Dat is wel een item waar we over in gesprek zijn. Het zou mooi zijn als we meer met leerlingen in gesprek gaan over wat ze moeten behalen om bijvoorbeeld de overstap naar het regulier onderwijs te kunnen maken. Dat is voor ons echt nog een ontwikkelingspunt.”

“We zijn er ook al mee bezig. Zo gebruiken we in het eerste jaar de methode Breingeheim. Dat leert je kijken naar jezelf; ben je bijvoorbeeld meer een doener, denker of beslisser? In het tweede jaar bleef dit wat liggen. Nu willen we dat actiever oppakken. We willen er meer lijn in krijgen dat de leerling goed naar zichzelf leert kijken. ‘Wat moet ik kunnen?’ Dit willen we meenemen in het handelingsplan en bespreken met ouders, zodat zij er thuis ook aan kunnen bijdragen.”

Schoolprofiel

- Het tegemoetkomen aan de onderwijsbehoeften van de leerlingen op Pleinschool Helder staat in het teken van het vergroten van hun autonomie en zelfredzaamheid. Het is niet de bedoeling dat de begeleiding en ondersteuning een leerling afhankelijk maakt, maar dat het de zelfstandigheid van de leerling vergroot. Om dit te bereiken wordt er les gegeven volgens de uitgangspunten en principes van TEACCH.
- Om de leerlingen maximale ondersteuning te bieden vindt de school het belangrijk dat leerlingen weten wat ze kunnen verwachten. Dit betekent dat er:
 - a) duidelijke regels gelden,
 - b) duidelijke consequenties aan het overtreden van regels verbonden zijn en
 - c) rechtvaardig en consequent wordt opgetreden.
- Het merendeel van de leerlingen start in de brugklas, vanwege grote zorgen of de leerling zich kan handhaven binnen het regulier onderwijs. Ongeveer de helft van deze leerlingen gaat na twee of drie jaar vanuit Pleinschool Helder naar het regulier onderwijs, waar ze hun schoolcarrière vervolgens succesvol afronden. In 2012 had Pleinschool Helder acht examenkandidaten, die allemaal naar een Hogeschool of Universiteit zijn gegaan.
- De ouders van de resonansgroep zijn vol lof over Pleinschool Helder. De serieuze begeleiding, de zorg en aandacht voor het kind en de betrokkenheid van de leraren maakt dat ouders zeer tevreden zijn.

Contact

Voor nadere informatie: mevr. L. van Vugt - Van de Moosdijk, coördinator. Zie voor contactgegevens de website van de school.

(redactie: december 2012)